

## **Трагедія закоханого серця в ліричній драмі І.Я.Франка "Зів'яле листя"**

Іван Якович Франко... Не зажди я сприймала його належно. Прочитавши не одну його збірочку, я стала порівнювати його з Фаустом. Тільки Франкові на початку життєвого шляху відкрилося те, що герой Гете пізнає наприкінці життя, але хіба уникнув дух нашого поета тих особистих мук і трагедій, розчарувань і скорбот, через які проходить Фауст? Ні, Франко страждає набагато більше, хоч знає: вище благо - це праця для суспільства, він змушений пройти через пекло насмішок і знущань, через чистилище нерозділеного кохання. Саме в "Зів'ялому листі" поет залишив частку свого внутрішнього "я", відтворив особисто пережите.

Десять років... Багато це чи мало. Саме протягом такого часу народжувалась збірка Івана Франка "Зів'яле листя", яка своєю красою, глибоким почуттям належить до найкращих зразків світової поезії.

Трагедію закоханого серця - "Зів'яле листя" можна порівняти з порами року, протягом яких зростає, міцніє, зеленіє, цвіте та начебто вмирає дерево, дерево кохання автора.

Його перша любов прийшла до нього весною, у травні, коли тільки починає з'являтися молоде, зовсім зелене листя. Ця любов наївна, як дитина, несмілива, невинна й чиста, вона робить весь навколоїшній світ раєм без турбот і образ.

Потім приходить літо, а з ним і друга любов, таємна, недоступна, мов "святиня". Й ось десь у кінці літа приходить третя й остання. Вона прекрасна, мов природа серпневої пори, коли стойть не сильна спека. Ця пора найулюблениша, радісна, дорога, незабутня - це пам'ять про минуле літо. Й ця любов полонить його серце, проникає в середину його. Це була закоханість у чарівні очі з яскравими, страшними іскорками жаги; у струнку постать, у тишині, вільну, розумну мову. Це була любов, яка викувала у його серці силу, непокору долі, радощі, щирість, лагідність, робила його вільним, пробуджувала в ньому спогади про юність, весну. Але він не потрібен тій, яку носить у своєму серці, яка сміється над ним, з ним горда й недоступна, вона розбиває його надії, сподівання, мрії, говорячи: "Не надійся нічого", розбиває його дух, думки, безмежно віддане серце, що "рветься з нього на волю". Й втрачаючи свою кохану, він втрачає сенс життя. Тепер йому треба "темна ніч, зорі, люди", бо нема її, вона пішла й забрала його любов, як забирає осінь тепло сонця. Але й у осені є теплі, схожі на літні, дні, ті що дають авторові нові надії, віру в її "доброту, щирість. Він звинувачує "бурі світу", "розчарувань муки" в тому, що вони зробили її такою. Авторові хочеться, щоб її лице бліде, привітливі очі, вся стаття її тримтяча, мов мімоза, все мовило: "Не вір!" Але це тільки марево, залишки літа, й на зміну теплим дням приходять холодні, вітряні, але ще не здатні перетворити у лід серце, що ще бажає прийняти на себе удар її горя, оживити своє щастя. Бо щастя без неї - "звук порожній". Осінні вітри понесли її, але дорогий образ залишили, образ якому ображене серце не хотіло дати притулок, гнало від себе, хотіло забути й не могло. Вибачає ліричний герой їй те, "що сміючись вбила вона його любов", бо не знала, що вбиває, що "поховала його любов у склепі", приваленому камнем. Але являється вона йому у сні: висока постать, пряма та струнка, великі очі, глибокі, темні, образом гареної квітки "сон трави", від паюшої якої сп'яніла його душа. В її руках був ключ від щастя, та вона загубила його, "поглядом холодним зіпхнула серце любляче в темний рів без дна". Бо вона не хоче, щоб любляче серце ключ цей з дна добуло, й рай запертий відчинило. Через це він хоче забути її, викинути із дум, серця, душі... й не може. Й безсиляя породжує в його серці

ненависть до краси і сили, світла і пісні. Він ненавидить любов, почуття, життя, він лише бажає забуття і спокою.

Будучи таким, що " лише в думах кисне, але до дівчини приступити не вміє", він починає жалкувати про свою невпевненість, про гоніння її образу, втечу від неї. Він мріє про силу, яка б відкрила двері для нього у її серці. "За один її цілунок най горю сто тисяч літ", він готовий віддати за це душу чорту. Вона ж відкриває своє серце, але не для нього, а для іншого. Ліричний герой хоче забути її ім'я, ніколи його не вимовляти, ніколи не дивитися в її лиці, але бажає їй "діток своїх любити, пестити, бути вірною своєму мужу". Тепер без неї він заплутався у житті, "не може жити, не може згинуть, нести не може ні покинуть проклятий сей життя тягар!" Вона гзасила вогонь, тепер він "повік не окріпне", вона вбила його, зробила його байдужим до всього, "умову з життям він роздер, - він умер". Тепер, коли серце порожнє, він не хоче жити життям сироти, що отримав у спадщину тяжкі недолі: "одна - то серце м'яке, друга - то хлопський рід, третя - то горда душа". Вже в руках його блищить "холодний інструмент", наставлений до серця, яке покинув птах любові, який врятує його від страждань, від нещасливого життя.

Холодна осінь вже набрала силу, передала її студенному вітру, що зриває слабке листя, якепадає на землю яскравим різnobарвним килимом, кружляє в осінньому вальсі. Велике, могутнє дерево стоїть зовсім одне, голе, лякає своїм довгим чорним гіллям. Його ще ранньої осені покинули птахи. Можливо стежкою повз це дерево пройде "остання любов" поета, пройде по зів'ялому листу, й не замилується його красою, не помітить грізного дерева, на якому вже не співають птахи, на яке повіває холодом вітер осені, вітер невдач, тяжкого життя.

"Зів'яле листя" - це не просто кілька "жмутків" зів'ялого листя ліричних зізнань, а й лірична драма в усіх розуміннях цього слова, драма самого Франка, а не лише ліричного героя. Це трагедія закоханого серця. Це квітуча весна, яка змінилася на сувору зиму.